ਦੀਪਕ ਆਨੰਦਾ ਪਾਟਿਲ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 88-89 ਦਾ 2023)

04 ਜਨਵਰੀ,2023

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਪਮਿਡੀਗੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ.]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1960-ਧਾਰਾ.11 ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 2000 ਮੈਂਬਰਾਂ (ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੰਡ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ) ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਜੋ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ' ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - ਕੁੱਲ 1415 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ 11 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ - ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਵਿਰੁੱਧ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਸ਼ੂਗਰ) ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ.ਆਰ.ਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਆਰਡਰ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ11 ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ-ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਧਾਰਾ.11 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੀ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਸ਼ੂਗਰ) ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ-ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ।

ਟੀ. ਟਾਕਾਨੋ ਬਨਾਮ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ

(2022) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 162; ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਈ. ਸੀ. ਆਈ. ਐਲ., ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰ (1993) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 727: [1993]

2 ਵਾਧੂ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 576-ਤੇ ਨਿਰਭਰ. ਨਟਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ (2010) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 255: [2010] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 99; ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚੰਦਰ ਟੰਡਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1974 ਐਸ. ਸੀ. 1589:1974 (4) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 374; ਖੁਦੀਰਾਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1975) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 81: [1975] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 832; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ। ਰਮਜ਼ਾਨ ਖਾਨ (1991) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 588: [1990] 3 ਵਾਧੂ. ਐਸਸੀਆਰ 248; 576; ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਬਨਾਮ ਐਸਕੇ ਸ਼ਰਮਾ (1996) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 364: [1996] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 972; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਮੰਗਲਿਕ (2002) 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 443; ਕੋਠਾਰੀ ਫਿਲਾਮੈਂਟਸ ਬਨਾਮ ਕਮਰ। ਕਸਟਮਜ਼ ਦੀ (2009) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 192: [2008] 17 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 647-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਐੱਮ. ਪੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਐੱਸ. ਐੱਨ. ਜੈਨ ਦਾ ਲੇਖ-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2022) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 162	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[2010] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 99	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
1974 (4) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 374	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[1975] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 832	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[1990] 3 ਪੁਰਕ . ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 248	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[1993] 2 ਪੁਰਕ . ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 576	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[1996] 3 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 972	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
(2002) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 443	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[2008] 17 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 647	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18

ਦੀਪਕ ਆਨੰਦਾ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 88-89 of 2023.
2021 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4647 ਅਤੇ 4609 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 22.09.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ.
2022 ਦੇ ਐਮ ਏ ਨੰਬਰ 1978-1979 ਦੇ ਨਾਲ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2022 ਦਾ 20001-20002 ਅਤੇ 2022 ਦਾ ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 22734-22737।
ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ. ਵਕੀਲ, ਅਭਿਕਲਪ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਰਾਘਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਤੋਸ਼ਿਵ ਗੋਇਲ, ਧਰੁਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਦਯਾ ਯਾਦਵ, ਮੈਸਰਜ਼। ਵਕੀਲ ਐਸ. ਨਿਟ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਐਸ. ਉਦੈ ਕੁਮਾਰ ਸਾਗਰ, ਈਸ਼ਾਨ ਡੀ. ਖੈਰੇ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਸਿੰਘ, ਕਟੂਬਦੀ ਇਸਮਾਈਲ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਐਸ. ਜੀ., ਕੇਦਾਰ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਐਲ. ਏ. ਡੀ., ਧਵੇਸ਼ ਪਹੁਜਾ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸਿਧਾਰਥ ਧਾਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਅਨਿਰੁੱਧ ਪਾਂਡੇ, ਭਾਰਤ ਬਾਗਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੀਰਤੀ ਦਧੀਚ, ਸਿਧਾਰਥ ਭਟਨਾਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੇਚੇਤਾ ਕਰ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਸਿੱਧਰਾ, ਨਦੀਮ ਅਫ਼ਰੋਜ਼, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਡਾ. ਧਨਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਚੀਫ਼
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 88-89 ਦਾ 2023 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ 22 ਸਤੰਬਰ 2022 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਨੈਵਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਸ਼੍ਰੀ ਛਤਰਪਤੀ ਰਾਜਾਰਾਮ ਸਹਕਾਰੀ ਸਖਾਰ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਿਮਟਿਡ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਧਿਨਿਯਮ 1960 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖੰਡ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਦੇ ਸੱਤ ਤਾਲੁਕਾਂ ਦੇ 122 ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 17,173 ਕਿਸਾਨ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।
4. ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ 17-ਏ ਸਮਾਜ ਦੇ 'ਉਤਪਾਦਕ ਮੈਂਬਰ' ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ (i) 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; (ii) ਸੁਸਾਇਟੀ/ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਗੁੰਥ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗੰਨੇ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
5. ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 3 ਤੋਂ 8 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਅਧਿਨਿਯਮ 1960 ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2000 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ।

6. 3 ਜਨਵਰੀ 2020 ਨੂੰ, ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਅਨੁਲਗ ਏ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦਸ ਗੁੰਠਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 20 ਦਸੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ 15 ਫਰਵਰੀ 2020 ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮੰਗਿਆ।

8. 14 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ, ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਨੁਲਗ ਬੀ ਤੋਂ ਅਨੁਲਗ ਬੀ-6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ

(i) 59 ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ;
(ii) 709 ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ;
(iii) 205 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖੀ ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ;
(iv) 33 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ;
(v) 69 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

(vii) 2 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡਿੰਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ
(vii) ਫੈਕਟਰੀ ਨੇ 338 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਲਗ ਬੀ ਤੋਂ ਬੀ-6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁੱਲ 1415 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 484 ਮੈਂਬਰ (ਅਨੁਲਗ ਏ ਅਤੇ ਏ 1) ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਗਏ।

9. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ 1960 ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਦੇ ਤਹਿਤ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ 2021 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

10. ਇਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 22 ਸਤੰਬਰ 2022 ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

11. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨੀਰਜ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂੰ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਖੰਡ ਫੈਕਟਰੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਭਟਨਾਗਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਮੁੱਖ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਃ
(i) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;
(ii) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ;

(iii) 20 ਦਸੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਭਾਵ 15 ਫਰਵਰੀ 2020 ਤੱਕ, ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ;
(iv) ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 152 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ' ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

13. ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂੰ ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾਃ
(i) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ; ਅਤੇ (ii) ਸਿਰਫ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਹੀ ਉਪਾਅ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਖੇਤਰੀ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਵੱਲੋਂ 3 ਜਨਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲਗਭਗ 2,000 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭੇਜੀ।

16. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। (ਸ਼ੂਗਰ). ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਥਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

17. ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਐੱਮਪੀ ਜੈਨ ਅਤੇ ਐੱਸਐੱਨ ਜੈਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਨੂੰਨ 1 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਨੋਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਃ "ਜੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮੱਗਰੀ, ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ' ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਹੈ। ਜੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਈ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਘਾਤਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

1 ਐਮ. ਪੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਨ. ਜੈਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਲੇਕਸਿਸ ਨੈਕਸਿਸ, 8 ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) 490-91 'ਤੇ.

18. ਟੀ. ਟਾਕਾਨੇ ਬਨਾਮ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 2 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ (ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.) ਨੇ ਜਾਂਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ' ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਟਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ 3, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚੰਦਰ ਟੰਡਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 4, ਖੁਦੀਰਾਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 5, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਰਮਜ਼ਾਨ ਖਾਨ 6, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਈਸੀਆਈਐੱਲ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਬਨਾਮ ਬੀਬੀ ਕਰੁਣਾਕਾ 7, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਪਟਿਆਲਾ ਬਨਾਮ ਐੱਸਕੇ ਸ਼ਰਮਾ 8, ਸਟੇਟ ਆਫ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਮੰਗਲਿਕ 9, ਕੋਠਾਰੀ ਫਿਲਾਮੈਂਟਸ ਬਨਾਮ ਕਮਰ। ਕਸਟਮਜ਼ 10 ਵਿੱਚੋਂ, ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿਃ

"39. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨਃ

(i) ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ii) ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲ ਜਾਂਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ)

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

2.(2022) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 162
3 (2010) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 255
4 ਏ. ਆਈ. ਆਰ 1974 ਐਸ. ਸੀ. 1589
5.(1975) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 81
6.(1991) 1 ਐਸਸੀਸੀ 588
7 (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 727
8.(1996) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 364
9. (2002) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 443
10. (2009) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 192

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਦੋਵੇਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

19. ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਟੀ. ਟਾਕਾਨੋ ਵਿੱਚ, ਬੀ. ਕਰੁਣਾਕਰ 11 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿਃ

"ਕਰੁਣਾਕਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ। ਖੁਲਾਸਾ ਦੀ ਹੱਦ ਲਈ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਲਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਉਪਾਅ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਣਐਲਾਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਭਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ' ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ' ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਅਧਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

20. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 15 ਫਰਵਰੀ 2020 ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ
11 (ਸੁਪਰ)

ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਉਸ ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਅਨੁਲਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਲਗ ਬੀ ਤੋਂ ਬੀ-6 ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਅਯੋਗ ਸੀ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 1984 ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਜੁਆਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਗੁਆਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

23. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

ਏ. ਅਸੀਂ (i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 22 ਸਤੰਬਰ 2022 ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; (ii) ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 14 ਫਰਵਰੀ 2020; ਅਤੇ (iii) ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 18 ਫਰਵਰੀ 2021;

ਬੀ. ਕਾਰਵਾਈ ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਖੰਡ) ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੀ. ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ;

ਡੀ. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

ਈ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂਬਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਗੇ;

ਐੱਫ. ਖੇਤਰੀ ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

25. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਐਮਏ ਨੰਬਰ 1978-1979 2022

26. 2022 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 20001-20002 ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇੰਟਰਲੋਕਟਰੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

27. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2022 ਦੇ

ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 20001-20002 ਅਤੇ 22734-2273

28. 2023 ਦੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 88-89 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤਃ ਦਿਆਰ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਸ਼ੀ ਵਿਰੰਗ, ਐੱਲਸੀਆਰਏ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- **ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।**

Advocate Shifa Kler